

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a treia)

19 septembrie 2013*

„Libera circulație a persoanelor — Cetățenia Uniunii — Directiva 2004/38/CE — Drept de ședere pentru o perioadă mai mare de trei luni — Articolul 7 alineatul (1) litera (b) — Persoană care nu mai are calitatea de lucrător — Titular al unei pensii pentru limită de vârstă — Condiția de a dispune de resurse suficiente pentru a nu deveni o sarcină pentru «sistemul de asistență socială» al statului membru gazdă — Cerere privind o prestație specială în numerar de tip necontributiv — Supliment compensatoriu destinat să completeze pensia pentru limită de vârstă — Regulamentul (CE) nr. 883/2004 — Articolul 3 alineatul (3) și articolul 70 — Competența statului membru de reședință — Condiții de acordare — Drept de ședere legal pe teritoriul național — Conformitate cu dreptul Uniunii”

În cauza C-140/12,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Oberster Gerichtshof (Austria), prin decizia din 14 februarie 2012, primită de Curte la 19 martie 2012, în procedura

Pensionsversicherungsanstalt

împotriva

Peter Brey,

CURTEA (Camera a treia),

compusă din domnul M. Ileșič, președinte de cameră, domnii E. Jarašiūnas, A. Ó Caoimh (raportor), doamna C. Toader și domnul C. G. Fernlund, judecători,

avocat general: domnul N. Wahl,

grefier: doamna A. Impellizzeri, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 7 martie 2013,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru domnul Brey, de C. Rappold, Rechtsanwalt;
- pentru guvernul austriac, de G. Hesse, în calitate de agent;
- pentru guvernul german, de T. Henze și de J. Möller, în calitate de agenți;

* Limba de procedură: germana.

- pentru Irlanda, de E. Creedon, în calitate de agent, asistată de A. Collins, SC, și de G. Gilmore, BL;
- pentru guvernul elen, de M. Tassopoulou, în calitate de agent;
- pentru guvernul olandez, de M. Noort și de C. Wissels, în calitate de agenți;
- pentru guvernul suedez, de A. Falk și de H. Karlsson, în calitate de agenți;
- pentru guvernul Regatului Unit, de C. Murrell și de J. Coppel, în calitate de agenți;
- pentru Comisia Europeană, de V. Kreuzschitz și de C. Tufvesson, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 29 mai 2013,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 7 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2004/38/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora, de modificare a Regulamentului (CEE) nr. 1612/68 și de abrogare a Directivelor 64/221/CEE, 68/360/CEE, 72/194/CEE, 73/148/CEE, 75/34/CEE, 75/35/CEE, 90/364/CEE, 90/365/CEE și 93/96/CEE (JO L 158, p. 77, Ediție specială, 05/vol. 7, p. 56).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între domnul Brey, pe de o parte, și Pensionsversicherungsanstalt, pe de altă parte, cu privire la refuzul acestuia din urmă de a-i acorda, în vederea completării pensiei sale pentru limită de vârstă din Germania, suplimentul compensatoriu (Ausgleichzulage) prevăzut de legislația austriacă.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

Directiva 2004/38

- 3 Potrivit considerentelor (10), (16), (20) și (21) ale Directivei 2004/38:

„(10) [...] persoanele care își exercită dreptul de ședere nu trebuie să devină o sarcină excesivă pentru sistemul de asistență socială din statul membru gazdă în timpul unei perioade inițiale de ședere. Prin urmare, dreptul de ședere pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora ar trebui să facă obiectul anumitor condiții, dacă perioadele de ședere depășesc trei luni.

[...]

- (16) Atât timp cât beneficiarii dreptului de ședere nu devin o sarcină excesivă pentru sistemul de asistență socială al statului membru gazdă, aceștia nu ar trebui să fie expulzați. Prin urmare, o măsură de expulzare nu poate constitui consecința automată a recurgerii la asistența socială. Statul membru gazdă ar trebui să verifice dacă, într-un asemenea caz, nu este vorba despre dificultăți temporare și să ia în considerare perioada de ședere, circumstanțele personale și cuantumul ajutoarelor acordate pentru a determina dacă beneficiarul constituie o sarcină

excesivă pentru sistemul său de asistență socială și a proceda, dacă este cazul, la expulzarea sa. Măsura de expulzare nu ar trebui în niciun caz să se adopte împotriva lucrătorilor care desfășoară activități salariate, a celor care desfășoară activități independente sau a persoanelor care caută de lucru, astfel cum sunt acestea definite de Curtea de Justiție, decât din motive ce țin de ordinea publică sau de siguranța publică.

[...]

(20) În conformitate cu interzicerea discriminării pe criteriul cetățeniei, toți cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora care locuiesc într-un stat membru în temeiul prezentei directive ar trebui să beneficieze, în statul membru respectiv, de un tratament egal cu cel al resortisanților în materiile cărora li se aplică tratatul, sub rezerva dispozițiilor speciale care sunt prevăzute în mod expres de tratat și de dreptul derivat.

(21) Cu toate acestea, ar trebui ca statul membru gazdă să fie liber să decidă dacă înțelege să acorde asistență socială în cursul primelor trei luni de ședere sau pe o perioadă mai lungă în cazul persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, persoanelor altele decât cele care desfășoară activități salariate sau activități independente, persoanelor care își păstrează acest statut și membrilor familiilor acestora sau dacă va acorda acestor persoane burse pe durata studiilor, inclusiv a formării profesionale, înainte ca acestea să primească dreptul de ședere permanentă.”

4 Articolul 7 din directiva menționată, intitulat „Dreptul de ședere pentru o perioadă mai mare de trei luni”, prevede la alineatul (1) litera (b) următoarele:

„Toți cetățenii Uniunii au dreptul de ședere pe teritoriul altui stat membru pentru o perioadă mai mare de trei luni în cazurile în care:

[...]

(b) dispun de suficiente resurse pentru ei și pentru membrii familiilor lor, astfel încât să nu devină o sarcină pentru sistemul de asistență socială al statului membru gazdă în cursul șederii și dețin asigurări medicale complete în statul membru gazdă.”

5 Articolul 8 din Directiva 2004/38, intitulat „Formalitățile administrative referitoare la cetățenii Uniunii”, prevede:

„(1) Fără a aduce atingere articolului 5 alineatul (5), pentru perioade de ședere ce depășesc trei luni, statul membru gazdă poate cere cetățenilor Uniunii să se înregistreze la autoritățile competente.

(2) Termenul pentru înregistrare este de cel puțin trei luni de la data sosirii. Se eliberează imediat un certificat de înregistrare, care cuprinde numele și adresa persoanei înregistrate, precum și data înregistrării. Nerespectarea cerinței de înregistrare de către persoana respectivă o poate face pe aceasta pasibilă de sancțiuni nediscriminatorii și proporționale.

(3) Pentru a elibera certificatul de înregistrare, statul membru poate solicita numai următoarele:

[...]

— cetățenii Uniunii cărora li se aplică articolul 7 alineatul (1) litera (b) trebuie să prezinte o carte de identitate valabilă sau un pașaport valabil și să furnizeze dovezi că îndeplinesc condițiile prevăzute de prezenta dispoziție;

[...]

(4) Statele membre nu pot stabili valoarea resurselor, pe care să le considere «resurse suficiente», însă trebuie să ia în considerare situația personală a persoanei în cauză. În toate cazurile, această valoare nu poate fi mai mare decât pragul sub care resortisanții din statul membru gazdă pot beneficia de asistență socială sau, dacă acest criteriu nu este aplicabil, mai mare decât pensia minimă de asigurări sociale plătită de către statul membru gazdă.

[...]

- 6 Articolul 14 din Directiva 2004/38, intitulat „Păstrarea dreptului de ședere”, prevede:

„[...]

(2) Cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora au dreptul de ședere prevăzut la articolele 7, 12 și 13 atât timp cât îndeplinesc condițiile prevăzute de aceste articole.

În cazuri speciale, dacă există bănuiala rezonabilă potrivit căreia un cetățean al Uniunii sau membrii familiei acestuia nu îndeplinesc condițiile prevăzute la articolele 7, 12 și 13, statele membre pot verifica aceasta. Această verificare nu se realizează în mod sistematic.

(3) Recurgerea de către un cetățean al Uniunii sau de către un membru al familiei sale la sistemul de asistență socială al statului membru gazdă nu conduce în mod automat la luarea unei măsuri de expulzare.

[...]

- 7 Potrivit articolului 24 din această directivă, intitulat „Egalitatea de tratament”:

„(1) Sub rezerva dispozițiilor speciale prevăzute expres de tratat și de dreptul derivat, orice cetățean al Uniunii care, în temeiul prezentei directive, își are reședința pe teritoriul statului membru gazdă se bucură de egalitate de tratament în raport cu resortisanții statului membru respectiv în domeniul de aplicare al tratatului. Beneficiul acestui drept se extinde asupra membrilor de familie care nu au cetățenia unui stat membru și care au dreptul de ședere sau dreptul de ședere permanentă.

(2) Prin derogare de la dispozițiile alineatului (1), statul membru gazdă nu este obligat să acorde dreptul la prestații de asistență socială în timpul primelor trei luni de ședere sau, după caz, în timpul perioadei mai lungi prevăzute la articolul 14 alineatul (4) litera (b) și nici nu este obligat ca, înainte de dobândirea dreptului de ședere permanentă, să acorde ajutoare pentru studii, inclusiv pentru formare profesională, constând în burse de studiu sau împrumuturi, unor persoane altele decât lucrătorii care desfășoară activități salariate sau independente, persoanelor care își mențin acest statut și membrilor familiilor acestora.

[...]

Regulamentul (CE) nr. 883/2004

- 8 Regulamentul (CE) nr. 883/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială (JO L 166, p. 1, rectificare în JO 2004, L 200, p. 1, Ediție specială, 05/vol. 7, p. 82) a înlocuit, începând cu 1 mai 2010, Regulamentul (CEE) nr. 1408/71 al Consiliului din 14 iunie 1971 privind aplicarea regimurilor de securitate socială în raport cu lucrătorii salariați, cu lucrătorii care desfășoară activități independente și cu membrii familiilor acestora care se deplasează în cadrul Comunității, în versiunea sa modificată și actualizată prin Regulamentul (CE) nr. 118/97 al Consiliului din 2 decembrie 1996 (JO 1997, L 28, p. 1, Ediție specială, 05/vol. 4, p. 35, denumit în continuare „Regulamentul nr. 1408/71”).

- 9 Regulamentul nr. 883/2004, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (UE) nr. 1244/2010 al Comisiei din 9 decembrie 2010 (JO L 338, p. 35, denumit în continuare „Regulamentul nr. 883/2004”), prevede la articolul 1, intitulat „Definiții”:

„În sensul prezentului regulament:

[...]

- (j) prin «reședință» se înțelege locul în care o persoană este rezidentă în mod obișnuit;

[...]”

- 10 Articolul 3 din acest regulament, intitulat „Domeniul de aplicare material”, prevede:

„(1) Prezentul regulament se aplică tuturor legislațiilor referitoare la ramurile de securitate socială privind:

[...]

- (d) prestațiile pentru limită de vârstă;

[...]

(2) Cu excepția cazului în care anexa XI prevede altfel, prezentul regulament se aplică regimurilor de securitate socială generale și speciale, de tip contributiv sau necontributiv, precum și regimurilor referitoare la obligațiile unui angajator sau armator.

(3) Prezentul regulament se aplică și în cazul prestațiilor speciale în numerar de tip necontributiv, prevăzute la articolul 70.

[...]

- (5) Prezentul regulament nu se aplică:

- (a) asistenței sociale sau medicale;

[...]”

- 11 Articolul 4 din regulamentul menționat, intitulat „Egalitatea de tratament”, prevede:

„Cu excepția cazului în care prezentul regulament prevede altfel, persoanele cărora li se aplică prezentul regulament beneficiază de aceleași prestații și sunt supuse acelorași obligații, în temeiul legislației unui stat membru, ca și resortisanții aceluși stat membru.”

- 12 Articolul 70 din același regulament prevede:

„(1) Prezentul articol se aplică prestațiilor speciale în numerar de tip necontributiv, furnizate în conformitate cu legislația care, dat fiind domeniul său de aplicare personal, obiectivele și condițiile de eligibilitate, are totodată caracteristicile legislației de securitate socială prevăzute la articolul 3 alineatul (1) și ale asistenței sociale.

(2) În sensul prezentului capitol, «prestații speciale în numerar de tip necontributiv» înseamnă prestații:

(a) care sunt destinate să furnizeze:

(i) o acoperire suplimentară, de substituție sau ancilară împotriva riscurilor acoperite de ramurile de securitate socială prevăzute la articolul 3 alineatul (1), care garantează persoanelor în cauză un venit minim de subzistență, avându-se în vedere situația economică și socială din statul membru în cauză

sau

(ii) exclusiv protecție specială pentru persoane cu handicap, în strânsă legătură cu mediul social al acestor persoane din statul membru în cauză

și

(b) în cazul în care finanțarea provine exclusiv din contribuții fiscale obligatorii destinate acoperirii cheltuielilor publice generale și condițiile pentru atribuirea și calcularea prestațiilor nu depind de vreo contribuție din partea beneficiarului acestora. Cu toate acestea, prestațiile furnizate ca supliment al unei prestații de tip contributiv nu se consideră prestații de tip contributiv exclusiv din acest motiv

și

(c) sunt enumerate în anexa X.

(3) Articolul 7 și celelalte capitole din prezentul titlu nu se aplică prestațiilor prevăzute la alineatul (2) din prezentul articol.

(4) Prestațiile prevăzute la alineatul (2) se acordă exclusiv în statul membru în care persoana în cauză este rezidentă, în conformitate cu legislația acestuia. Aceste prestații se acordă de către și pe spezele instituției de la locul de reședință.”

13 Anexa X la Regulamentul nr. 883/2004, intitulată „Prestații speciale în bani de tip necontributiv”, conține, pentru Republica Austria, următoarea mențiune: „Supliment compensatoriu [Legea federală din 9 septembrie 1955 privind asigurarea socială generală (Allgemeines Sozialversicherungsgesetz, BGBl. 189/1955) (...)]”

Dreptul austriac

14 Articolul 292 alineatul 1 din Legea generală privind securitatea socială (Allgemeines Sozialversicherungsgesetz, BGBl. 189/1955), astfel cum a fost modificată, începând cu 1 ianuarie 2011, prin Legea privind bugetul pentru anul 2011 (Budgetbegleitgesetz 2011, BGBl. 111/2011, denumită în continuare „ASVG”), prevede că pensionarii care beneficiază de pensie pentru limită de vârstă, în cazul în care pensia împreună cu venitul net obținut din alte surse și cu orice altă sumă care trebuie luată în considerare nu atinge un anumit quantum de referință, au dreptul la un supliment compensatoriu până la maximum diferenței dintre quantumul de referință și venitul personal, cu condiția să aibă reședința în mod obișnuit și legal în Austria.

- 15 Legea privind dreptul de stabilire și de ședere (Niederlassungs- und Aufenthaltsgesetz), astfel cum a fost modificată prin Legea privind bugetul pentru anul 2011 (denumită în continuare „NAG”), cuprinde, printre altele, următoarele dispoziții relevante:

„Articolul 51 (1) În temeiul Directivei privind libera circulație, au dreptul de ședere pentru o perioadă mai mare de trei luni cetățenii din [Spațiul Economic European (SEE)] care:

[...]

2. dispun de suficiente resurse pentru ei și pentru membrii familiilor lor și dețin asigurări medicale complete, astfel încât să nu solicite prestații de ajutor social sau supliment compensatoriu pe perioada șederii, sau

[...]

Certificatul de înregistrare

Articolul 53 (1) În cazul în care cetățenii din SEE cărora li se recunoaște dreptul de ședere în temeiul legislației Uniunii (articolele 51 și 52) rămân pe teritoriul federal o perioadă mai mare de trei luni, au obligația de a anunța autoritățile federale în termen de patru luni de la data sosirii în țară. În cazul în care sunt îndeplinite condițiile (articolul 51 sau 52), autoritatea competentă va elibera la cerere un certificat de înregistrare.

(2) Pentru a dovedi dreptul de ședere conferit de dreptul Uniunii, trebuie prezentate o carte de identitate sau un pașaport valabil, precum și următoarele documente:

[...]

2. Conform articolului 51 alineatul 1 punctul 2, documente prin care se face dovada resurselor suficiente sau a asigurării medicale complete;

[...]”

Litigiul principal și întrebarea preliminară

- 16 Domnul Brey și soția sa, ambii de cetățenie germană, au părăsit Germania pentru a se instala în Austria în cursul lunii martie 2011. Domnul Brey primește în Germania o pensie de invaliditate în cuantum brut lunar de 862,74 euro și o alocație de îngrijire lunară de 225 de euro. Cuplul nu dispune de niciun alt venit și nici de alte bunuri. Soția domnului Brey primea în Germania o prestație de bază, care a fost însă sistată de la 1 aprilie 2011 ca urmare a instalării în Austria. Chiria lunară pentru apartamentul în care cuplul locuiește în Austria se ridică la 532,29 euro pe lună.
- 17 Prin decizia din 2 martie 2011, Pensionsversicherungsanstalt a respins cererea domnului Brey de acordare a unui supliment compensatoriu începând cu 1 aprilie 2011 întrucât, din cauza cuantumului redus al pensiei sale, domnul Brey nu dispune de resurse suficiente pentru a justifica o ședere legală în Austria.
- 18 La 22 martie 2011, Bezirkshauptmannschaft Deutschlandsberg (autoritatea administrativă cantonală din Deutschlandsberg) a eliberat domnului Brey și soției acestuia, în temeiul NAG, un permis de ședere în calitate de cetățeni ai SEE.

- 19 Domnul Brey a formulat o acțiune împotriva deciziei din 2 martie 2011. Prin hotărârea din 6 octombrie 2011, Oberlandesgericht Graz, care a confirmat hotărârea pronunțată în primă instanță de Landesgericht für Zivilsachen Graz, a reformat această decizie, obligând Pensionsversicherungsanstalt să acorde domnului Brey suplimentul compensatoriu în cuantum de 326,82 euro pe lună începând cu 1 aprilie 2011.
- 20 Pensionsversicherungsanstalt a formulat recurs împotriva acestei hotărâri la Oberster Gerichtshof.
- 21 În decizia de trimitere, această instanță amintește că, în Hotărârea din 29 aprilie 2004, Skalka (C-160/02, Rec., p. I-5613), Curtea a calificat suplimentul compensatoriu drept „prestație specială de tip necontributiv” în sensul articolului 4 alineatul (2a) din Regulamentul nr. 1408/71 (devenit articolul 70 din Regulamentul nr. 833/2004), întrucât completează o pensie pentru limită de vârstă sau de invaliditate și are caracterul unui ajutor social în măsura în care trebuie să asigure beneficiarului un minim vital dacă pensia este insuficientă.
- 22 Potrivit instanței de trimitere, problema care se pune, așadar, în litigiul aflat pe rolul său constă în a stabili dacă legislația Uniunii în materia dreptului de ședere utilizează aceeași noțiune „asistență socială” precum legislația Uniunii în materie de securitate socială.
- 23 Dacă s-ar admite că această noțiune are un conținut identic în cele două materii, instanța de trimitere apreciază că suplimentul compensatoriu nu ar putea fi considerat o prestație de asistență socială în sensul Directivei 2004/38, întrucât prezintă aspecte de securitate socială și intră în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 883/2004. În consecință, dreptul la un supliment compensatoriu nu ar avea nicio repercusiune în ceea ce privește dreptul de ședere.
- 24 Instanța menționată consideră însă că noțiunii „asistență socială” i s-ar putea de asemenea conferi un conținut propriu, întemeiat pe obiectivele urmărite de Directiva 2004/38, care vizează printre altele să se evite ca persoanele care nu au contribuit la finanțarea regimurilor de protecție socială ale statului membru gazdă să devină o sarcină excesivă pentru bugetul acestuia din urmă. Din această perspectivă, noțiunea ar trebui înțeleasă, în cadrul legislației privind dreptul de ședere, în sensul că urmărește să fie acoperite de către stat prestațiile de bază finanțate din resursele fiscale generale de care pot beneficia toți locuitorii, indiferent dacă aceste prestații sunt întemeiate pe un drept sau pe o situație de nevoie și indiferent dacă ele sunt sau nu sunt asociate unui risc determinat de securitate socială. Într-un astfel de caz, suplimentul compensatoriu ar trebui considerat o prestație de asistență socială în sensul Directivei 2004/38.
- 25 În aceste condiții, Oberster Gerichtshof a decis să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:
- „Suplimentul compensatoriu trebuie considerat prestație [acordată în cadrul sistemului] de «asistență socială», în sensul articolului 7 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2004/38 [...]?”

Cu privire la întrebarea preliminară

Cu privire la întinderea întrebării

- 26 Prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă articolul 7 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2004/38 trebuie interpretat în sensul că noțiunea „asistență socială” conform acestei dispoziții vizează o prestație precum suplimentul compensatoriu prevăzut la articolul 292 alineatul 1 din ASVG.

- 27 Această întrebare este adresată în cadrul unui litigiu în care autoritățile austriece competente au refuzat acordarea acestei prestații unui resortisant al unui alt stat membru, domnul Brey, pentru motivul că acesta, deși i s-a eliberat un certificat de înregistrare, nu putea fi considerat ca având reședința „în mod legal” în Austria în sensul articolului 292 alineatul 1 sus-menționat din ASVG, din moment ce dreptul de ședere pentru o perioadă mai mare de trei luni în Austria impune, conform articolului 51 din NAG, ca persoana interesată să dispună pentru el și pentru membrii familiei sale printre altele de „suficiente resurse [...] încât să nu solicite prestații de ajutor social sau supliment compensatoriu pe perioada șederii [sale]”.
- 28 Este cert că această ultimă dispoziție urmărește să transpună în dreptul austriac articolul 7 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2004/38, potrivit căruia toți cetățenii Uniunii au dreptul de ședere pe teritoriul altui stat membru pentru o perioadă mai mare de trei luni în cazurile în care dispun de suficiente resurse pentru ei și pentru membrii familiei lor, astfel încât să nu devină o sarcină pentru sistemul de asistență socială al statului membru gazdă în cursul șederii.
- 29 Rezultă că, chiar dacă dreptul de ședere al domnului Brey nu este direct în discuție în litigiul principal, acesta având ca obiect doar acordarea suplimentului compensatoriu, dreptul național stabilește el însuși o legătură directă între condițiile pentru a beneficia de această prestație și condițiile pentru a beneficia de un drept de ședere legal în Austria pentru o perioadă mai mare de trei luni. Astfel, acordarea suplimentului compensatoriu este subordonată condiției ca persoana interesată să îndeplinească cerințele pentru a beneficia de un astfel de drept de ședere. În această privință, din explicațiile oferite de instanța de trimitere rezultă că, potrivit lucrărilor pregătitoare referitoare la modificarea adusă începând cu 1 ianuarie 2011 articolului 51 alineatul 1 punctul 2 din NAG, această dispoziție, referindu-se explicit la suplimentul compensatoriu, ar viza pe viitor să împiedice un resortisant al unui alt stat membru să se poată bucura de dreptul de ședere în Austria în temeiul dreptului Uniunii atunci când acest resortisant solicită, în cursul șederii sale, să beneficieze de suplimentul compensatoriu.
- 30 În aceste condiții, rezultă că problema din litigiul principal depinde de răspunsul la întrebarea dacă un stat membru poate să excludă resortisanții altor state membre de la beneficiul suplimentului compensatoriu pentru motivul că nu îndeplinesc, precum domnul Brey, condițiile pentru a beneficia de un drept de ședere legal pe teritoriul național pentru o perioadă mai mare de trei luni, în pofida faptului că li s-a eliberat un certificat de înregistrare, din moment ce, pentru a putea beneficia de un astfel de drept, persoana interesată trebuie să dispună de resurse suficiente pentru a nu solicita printre altele suplimentul compensatoriu. În cadrul analizei acestei întrebări trebuie apreciată natura prestației asupra căreia are îndoiele instanța de trimitere.
- 31 În această privință, trebuie amintit faptul că, în cadrul procedurii de cooperare dintre instanțele naționale și Curte instituite prin articolul 267 TFUE, este de competența acesteia din urmă să ofere instanței naționale un răspuns util, care să îi permită să soluționeze litigiul cu care a fost sesizată. Din această perspectivă, Curtea trebuie, dacă este cazul, să reformuleze întrebările care îi sunt adresate (a se vedea printre altele Hotărârea din 8 martie 2007, Campina, C-45/06, Rep., p. I-2089, punctul 30, și Hotărârea din 14 octombrie 2010, Fuß, C-243/09, Rep., p. I-9849, punctul 39).
- 32 Prin urmare, întrebarea adresată trebuie reformulată în sensul că prin aceasta instanța de trimitere urmărește, în esență, să afle dacă dreptul Uniunii, în special dispozițiile Directivei 2004/38, trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări a unui stat membru, precum cea în discuție în litigiul principal, care exclude acordarea unei prestații, precum suplimentul compensatoriu prevăzut la articolul 292 alineatul 1 din ASVG, unui resortisant al unui alt stat membru inactiv din punct de vedere economic, pentru motivul că acesta, deși i s-a eliberat un certificat de înregistrare, nu îndeplinește condițiile pentru a beneficia de un drept de ședere legal pentru o perioadă mai mare de trei luni pe teritoriul primului stat membru, din moment ce existența unui astfel de drept de ședere este subordonată cerinței ca acest resortisant să dispună de resurse suficiente pentru a nu solicita prestația amintită.

Cu privire la dreptul unui cetățean al Uniunii inactiv din punct de vedere economic la o prestație precum cea în discuție în litigiul principal în statul membru gazdă

- 33 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că, în Hotărârea Skalka, citată anterior, Curtea a decis că suplimentul compensatoriu prevăzut la articolul 292 alineatul 1 din ASVG intră în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 1408/71 și, prin urmare, constituie o „prestație specială de tip necontributiv” în sensul articolului 4 alineatul (2a) din același regulament, coroborat cu anexa IIa la acesta din urmă. Prestația amintită este, în temeiul articolului 10a alineatul (1) din regulamentul menționat, acordată exclusiv de către instituțiile competente ale statului membru de reședință și este în sarcina acestora din urmă, în conformitate cu legislația acestui stat.
- 34 În această privință, Curtea a constatat la punctul 26 din Hotărârea Skalka, citată anterior, că suplimentul compensatoriu austriac are caracterul unei „prestații speciale”, din moment ce această prestație completează o pensie pentru limită de vârstă sau de invaliditate, are caracterul unei asistențe sociale întrucât urmărește să asigure un minim vital beneficiarului său în situația în care pensia este insuficientă și acordarea ei se întemeiază pe criterii obiective definite de lege.
- 35 Pe de altă parte, Curtea a apreciat la punctele 29 și 30 din aceeași hotărâre că acest supliment compensatoriu trebuie interpretat ca fiind de tip „necontributiv” întrucât cheltuielile sunt suportate provizoriu de un organism social care este ulterior rambursat integral de landul în cauză, el însuși încasând de la bugetul federal sumele necesare finanțării prestației, și întrucât cotizațiile persoanelor asigurate nu intră în niciun moment în această finanțare.
- 36 Este incontestabil că dispozițiile corelative ale Regulamentului nr. 883/2004, și anume articolul 3 alineatul (3) și articolul 70 din acest regulament, precum și anexa X la acesta, referitoare la „prestațiile speciale în numerar de tip necontributiv”, nu sunt de natură să modifice aceste aprecieri.
- 37 Comisia Europeană apreciază că din aceste dispoziții se deduce faptul că cerința ca persoana interesată să dispună de un drept de ședere legal pentru o perioadă mai mare de trei luni în statul membru gazdă pentru a beneficia de suplimentul compensatoriu nu este conformă cu dreptul Uniunii. Orice persoană căreia, precum în cazul domnului Brey, îi este aplicabil Regulamentul nr. 883/2004 în calitate de pensionar care a încetat orice activitate salariată sau independentă ar avea astfel dreptul, conform articolului 70 alineatul (4) din acest regulament, la plata unor prestații speciale în numerar de tip necontributiv în statul membru de reședință al acesteia. Or, potrivit articolului 1 litera (j) din regulamentul menționat, reședința unei persoane este locul în care aceasta este „rezidentă în mod obișnuit”, expresie care s-ar referi la statul membru în care persoanele în cauză au reședința obișnuită și în care se găsește centrul obișnuit al intereselor lor. De aici ar reieși că cerința legalității șederii, prevăzută la articolul 292 alineatul 1 din ASVG, în coroborare cu articolul 51 alineatul 1 din NAG, ar constitui o discriminare indirectă contrară articolului 4 din Regulamentul nr. 883/2004 întrucât afectează doar cetățenii Uniunii care nu sunt resortisanți austrieci.
- 38 Se impune, așadar, să se analizeze în prealabil dacă un stat membru poate condiționa acordarea către un resortisant al unui alt stat membru a unei prestații care intră în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 883/2004 de îndeplinirea cerințelor pentru a beneficia de un drept de ședere legal pentru o perioadă mai mare de trei luni. Prin urmare, numai dacă răspunsul la această întrebare este afirmativ ar fi necesar să se stabilească dacă un astfel de drept de ședere poate fi subordonat condiției ca persoana interesată să dispună de resurse suficiente pentru a nu solicita această prestație.

Cu privire la cerința îndeplinirii condițiilor pentru a dispune de un drept de ședere legal pentru o perioadă mai mare de trei luni

- 39 Trebuie arătat că articolul 70 alineatul (4) din Regulamentul nr. 883/2004, pe care se întemeiază Comisia, prevede o „normă de conflict” al cărei obiect este de a stabili, pentru prestațiile speciale în numerar de tip necontributiv, legislația aplicabilă, precum și instituția însărcinată cu plata prestațiilor prevăzute de această legislație.
- 40 Această dispoziție are, așadar, ca scop nu doar să evite aplicarea simultană a mai multor legislații naționale și complicațiile care pot apărea din aceasta, ci și să împiedice ca persoanele care intră în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 883/2004 să fie lipsite de protecție în materie de securitate socială din cauza lipsei legislației care le-ar fi aplicabilă (a se vedea prin analogie Hotărârea din 11 iunie 1998, Kuusijärvi, C-275/96, Rec., p. I-3419, punctul 28, și Hotărârea din 21 februarie 2013, Dumont de Chassart, C-619/11, punctul 38).
- 41 În schimb, dispoziția respectivă în sine nu are ca obiect stabilirea condițiilor de fond ale existenței dreptului la prestații speciale în numerar de tip necontributiv. În principiu, legislația fiecărui stat membru este cea care trebuie să stabilească aceste condiții (a se vedea în acest sens Hotărârea Dumont de Chassart, citată anterior, punctul 39 și jurisprudența citată).
- 42 Nu se poate, așadar, deduce din dispozițiile articolului 70 alineatul (4) din Regulamentul nr. 883/2004 coroborat cu articolul 1 litera (j) din același regulament că dreptul Uniunii se opune unei dispoziții naționale, precum cea în discuție în litigiul principal, care subordonează dreptul la o prestație specială în numerar de tip necontributiv cerinței privind îndeplinirea condițiilor pentru a dispune de un drept de ședere legal în statul membru în discuție.
- 43 Astfel, Regulamentul nr. 883/2004 nu organizează un regim comun de securitate socială, ci permite menținerea unor regimuri naționale distincte și are drept unic obiectiv să asigure o coordonare între acestea din urmă. Regulamentul permite, așadar, subzistența unor regimuri distincte care dau naștere unor creanțe distincte în raport cu instituții distincte împotriva cărora prestatorul deține drepturi directe în temeiul fie numai al dreptului intern, fie al dreptului intern completat, dacă este necesar, de dreptul Uniunii (Hotărârea din 3 aprilie 2008, Chuck, C-331/06, Rep., p. I-1957, punctul 27, precum și Hotărârea Dumont de Chassart, citată anterior, punctul 40).
- 44 Or, din jurisprudența Curții reiese că nimic nu se opune, în principiu, posibilității ca acordarea de prestații sociale unor cetățeni ai Uniunii, inactivi din punct de vedere economic, să fie subordonată cerinței ca aceștia să îndeplinească condițiile pentru a dispune de un drept de ședere legal în statul membru gazdă (a se vedea în acest sens Hotărârea din 12 mai 1998, Martínez Sala, C-85/96, Rec., p. I-2691, punctele 61-63, Hotărârea din 20 septembrie 2001, Grzelczyk, C-184/99, Rec., p. I-6193, punctele 32 și 33, Hotărârea din 7 septembrie 2004, Trojani, C-456/02, Rec., p. I-7573, punctele 42 și 43, Hotărârea din 15 martie 2005, Bidar, C-209/03, Rec., p. I-2119, punctul 37, precum și Hotărârea din 18 noiembrie 2008, Förster, C-158/07, Rep., p. I-8507, punctul 39).
- 45 Însă condițiile de care depinde recunoașterea unui astfel de drept de ședere, precum, în cauza principală, cea constând în a dispune de resurse suficiente pentru a nu solicita suplimentul compensatoriu, trebuie să fie ele însele conforme cu dreptul Uniunii.

Cu privire la cerința de a dispune de resurse suficiente pentru a nu solicita suplimentul compensatoriu

- 46 Trebuie amintit că dreptul de ședere al resortisanților unui stat membru pe teritoriul unui alt stat membru, fără a exercita în statul respectiv o activitate salariată sau independentă, nu este necondiționat. Potrivit articolului 21 alineatul (1) TFUE, dreptul de ședere pe teritoriul statelor membre este astfel recunoscut oricărui cetățean al Uniunii numai sub rezerva limitărilor și a

condițiilor prevăzute de tratat și de dispozițiile adoptate în vederea aplicării acestuia (a se vedea în acest sens Hotărârea Trojani, citată anterior, punctele 31 și 32, Hotărârea din 19 octombrie 2004, Zhu și Chen, C-200/02, Rec., p. I-9925, punctul 26, precum și Hotărârea din 11 decembrie 2007, Eind, C-291/05, Rep., p. I-10719, punctul 28).

- 47 Din dispozițiile articolului 7 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2004/38 reiese că, printre aceste limitări și condiții, statele membre pot impune resortisanților unui alt stat membru care vor să beneficieze de dreptul de ședere pe teritoriul lor pentru o perioadă mai mare de trei luni fără a exercita o activitate economică să dispună, pentru ei și pentru familiile lor, de asigurări medicale complete în statul membru gazdă și de resurse suficiente pentru a nu deveni o sarcină pentru sistemul de asistență socială al acestui stat pe durata șederii acestora (a se vedea în acest sens Hotărârea din 23 februarie 2010, Teixeira, C-480/08, Rep., p. I-1107, punctul 42).
- 48 Comisia susține, spre deosebire de toate guvernele care au prezentat observații scrise, că, întrucât suplimentul compensatoriu constituie o prestație specială în numerar de tip necontributiv care intră în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 883/2004, acesta nu poate fi considerat o prestație de „asistență socială” în sensul articolului 7 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2004/38. De altfel, din expunerea de motive a acestei directive [Propunere de directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora, COM(2001) 257 final] ar rezulta că prestațiile de „asistență socială” menționate în această dispoziție sunt cele care nu sunt acoperite, la momentul actual, de Regulamentul nr. 883/2004. Această interpretare ar fi confirmată de faptul că, potrivit acestei expuneri de motive, asistența socială în sensul Directivei 2004/38 include asistența medicală și gratuită, care tocmai este exclusă din domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 883/2004 prin articolul 3 alineatul (5) din acesta.
- 49 În această privință, trebuie amintit de la început că, atât din cerințele aplicării uniforme a dreptului Uniunii, cât și din principiul egalității rezultă că termenii unei dispoziții de drept al Uniunii care nu face nicio trimitere expresă la dreptul statelor membre de a stabili sensul și domeniul de aplicare ale acesteia trebuie, în mod normal, să primească în întreaga Uniune Europeană o interpretare autonomă și uniformă, care trebuie stabilită ținând cont de contextul acestei dispoziții și de obiectivul urmărit (a se vedea în special Hotărârea din 14 februarie 2012, Flachglas Torgau, C-204/09, punctul 37, și Hotărârea din 11 aprilie 2013, Edwards și Pallikaropoulos, C-260/11, punctul 29).
- 50 Astfel cum reiese deja din cuprinsul punctelor 33-36 din prezenta hotărâre, o prestație precum suplimentul compensatoriu intră în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 883/2004. Totuși, o astfel de împrejurare nu poate ca atare să fie determinantă pentru interpretarea dispozițiilor Directivei 2004/38. Astfel, după cum au susținut toate guvernele care au prezentat observații scrise, Regulamentul nr. 883/2004 urmărește obiective diferite de cele vizate de această directivă.
- 51 În această privință, trebuie amintit că Regulamentul nr. 883/2004 urmărește să atingă obiectivul definit la articolul 48 TFUE, prevenind efectele negative pe care exercitarea dreptului la liberă circulație al lucrătorilor le-ar putea avea asupra posibilității lucrătorilor și membrilor familiilor acestora de a beneficia de prestațiile de securitate socială (a se vedea în acest sens Hotărârea Chuck, citată anterior, punctul 32).
- 52 Pentru a atinge acest obiectiv, regulamentul menționat prevede, sub rezerva unor excepții pe care le enunță, principiul exportabilității în statul membru gazdă a prestațiilor în numerar care intră în domeniul său de aplicare prin eliminarea, în temeiul articolului 7, a clauzelor privind reședința (a se vedea în acest sens Hotărârea din 4 noiembrie 1997, Snares, C-20/96, Rec., p. I-6057, punctele 39 și 40).

- 53 În schimb, Directiva 2004/38, deși urmărește să faciliteze și să consolideze exercitarea dreptului fundamental și individual de liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre care este conferit în mod direct fiecărui cetățean al Uniunii prin tratat (a se vedea Hotărârea din 25 iulie 2008, Metock și alții, C-127/08, Rep., p. I-6241, punctele 82 și 59, Hotărârea din 7 octombrie 2010, Lassal, C-162/09, Rep., p. I-9217, punctul 30, și Hotărârea din 5 mai 2011, McCarthy, C-434/09, Rep., p. I-3375, punctul 28), urmărește de asemenea să precizeze, astfel cum reiese din dispozițiile articolului 1 litera (a), condițiile de exercitare a acestui drept (a se vedea în acest sens Hotărârea McCarthy, citată anterior, punctul 33, precum și Hotărârea din 21 decembrie 2011, Ziolkowski și Szeja, C-424/10 și C-425/10, Rep., p. I-14035, punctele 36 și 40), printre care figurează, în ceea ce privește șederea pentru o perioadă mai mare de trei luni, condiția prevăzută la articolul 7 alineatul (1) litera (b) din această directivă, potrivit căreia cetățenii Uniunii care nu au sau nu mai au calitatea de lucrător trebuie să dispună de resurse suficiente.
- 54 Rezultă în special din considerentul (10) al directivei menționate că această condiție urmărește printre altele să se evite ca aceste persoane să devină o sarcină excesivă pentru sistemul de asistență socială al statului membru gazdă (Hotărârea Ziolkowski și Szeja, citată anterior, punctul 40).
- 55 O astfel de condiție se inspiră din ideea că exercitarea dreptului de ședere de către cetățenii Uniunii poate fi subordonată intereselor legitime ale statelor membre, în speță protecția finanțelor lor publice (a se vedea prin analogie Hotărârea din 17 septembrie 2002, Baumbast și R, C-413/99, Rec., p. I-7091, punctul 90, Hotărârea Zhu și Chen, citată anterior, punctul 32, precum și Hotărârea din 23 martie 2006, Comisia/Belgia, C-408/03, Rec., p. I-2647, punctele 37 și 41).
- 56 În aceeași optică, articolul 24 alineatul (2) din Directiva 2004/38 instituie o derogare de la principiul egalității de tratament de care beneficiază alți cetățeni ai Uniunii decât lucrătorii salariați, lucrătorii care desfășoară activități independente, persoanele care își mențin acest statut și membrii familiilor lor care au reședința pe teritoriul unui stat membru gazdă, permițând statului membru gazdă să nu acorde dreptul la prestații de asistență socială, printre altele, pe durata primelor trei luni de ședere (a se vedea Hotărârea din 4 iunie 2009, Vatsouras și Koupatantze, C-22/08 și C-23/08, Rep., p. I-4585, punctele 34 și 35).
- 57 Rezultă că, deși Regulamentul nr. 883/2004 urmărește să garanteze cetățenilor Uniunii care și-au exercitat dreptul la liberă circulație al lucrătorilor menținerea dreptului la anumite prestații de securitate socială acordate de statul lor membru de origine, Directiva 2004/38 permite, la rândul său, statului membru gazdă să impună cetățenilor Uniunii, atunci când nu au sau nu mai au calitatea de lucrător, restricții legitime în ceea ce privește acordarea de prestații sociale pentru ca aceștia să nu devină o sarcină excesivă pentru sistemul de asistență socială al acestui stat membru.
- 58 În aceste condiții, noțiunea „sistem de asistență socială” care figurează la articolul 7 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2004/38 nu poate fi redusă, contrar celor susținute de Comisie, la prestațiile de asistență socială care, în temeiul articolului 3 alineatul (5) litera (a) din Regulamentul nr. 883/2004, nu intră în domeniul de aplicare al acestui regulament.
- 59 Astfel cum au subliniat mai multe guverne care au prezentat observații, interpretarea contrară ar conduce la instituirea unor diferențe de tratament nejustificate între statele membre, în funcție de modalitățile de organizare a sistemelor naționale de securitate socială, din moment ce caracterul „special” al unei prestații precum cea din litigiul principal – și, prin urmare, includerea sa în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 883/2004 – depinde, printre altele, de aspectul dacă acordarea acestei prestații se bazează, în dreptul național, pe criterii obiective sau exclusiv pe situația de nevoie a persoanei interesate.

- 60 Rezultă că stabilirea conținutului noțiunii „sistem de asistență socială” în sensul articolului 7 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2004/38 nu trebuie realizată pe baza unor criterii formale, ci pe baza obiectivului urmărit de această dispoziție, astfel cum a fost acesta amintit la punctele 53-57 din prezenta hotărâre (a se vedea în acest sens Hotărârea Vatsouras și Koupatantze, citată anterior, punctele 41 și 42, precum și Hotărârea din 24 aprilie 2012, Kamberaj, C-571/10, punctele 90-92).
- 61 Prin urmare, noțiunea sus-menționată trebuie interpretată în sensul că se referă la toate regimurile de ajutoare instituite de autorități publice, la nivel național, regional sau local, la care recurge o persoană care nu dispune de resurse suficiente pentru a face față nevoilor sale de bază, precum și celor ale familiei sale și care, pentru acest motiv, riscă să devină, în cursul șederii sale, o sarcină pentru finanțele publice ale statului membru gazdă de natură să aibă consecințe asupra nivelului global al ajutorului care poate fi acordat de acest stat (a se vedea în acest sens Hotărârile citate anterior Bidar, punctul 56, Eind, punctul 29, și Förster, punctul 48, precum și prin analogie Hotărârea din 4 martie 2010, Chakroun, C-578/08, Rep., p. I-1839, punctul 46, și Hotărârea Kamberaj, citată anterior, punctul 91).
- 62 În ceea ce privește suplimentul compensatoriu în discuție în cauza principală, din cuprinsul punctelor 33-36 din prezenta hotărâre rezultă că o astfel de prestație poate fi considerată ca fiind parte a „sistemului de asistență socială” al statului membru vizat. Astfel, după cum a statuat Curtea la punctele 29 și 30 din Hotărârea Skalka, citată anterior, această prestație, care urmărește să asigure un minim vital beneficiarului său în situația în care pensia este insuficientă, este finanțată integral de autoritățile publice, fără nicio contribuție din partea persoanelor asigurate.
- 63 În consecință, posibilitatea ca un resortisant al unui alt stat membru inactiv din punct de vedere economic să fie eligibil, având în vedere cuantumul redus al pensiei sale, pentru a beneficia de o astfel de prestație ar putea constitui un indiciu de natură să demonstreze că acesta din urmă nu dispune de resurse suficiente pentru a evita să devină o sarcină excesivă pentru sistemul de asistență socială al acestui stat, în sensul articolului 7 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2004/38 (a se vedea în acest sens Hotărârea Trojani, citată anterior, punctele 35 și 36).
- 64 Cu toate acestea, autoritățile naționale competente nu pot trage o astfel de concluzie fără a efectua o apreciere globală, pe baza circumstanțelor individuale care caracterizează situația persoanei interesate, a sarcinii pe care ar reprezenta-o în concret acordarea acestei prestații asupra întregului sistem național de asistență socială.
- 65 Astfel, în primul rând, trebuie subliniat că Directiva 2004/38 nu exclude deloc posibilitatea de a se acorda, în statul membru gazdă, prestații sociale resortisanților din alte state membre (a se vedea prin analogie Hotărârea Grzelczyk, citată anterior, punctul 39).
- 66 Dimpotrivă, mai multe dispoziții ale acestei directive prevăd în mod clar că le pot fi acordate asemenea prestații. Astfel, după cum în mod întemeiat a susținut Comisia, din însuși textul articolului 24 alineatul (2) din această directivă rezultă că doar în primele trei luni de ședere, prin derogare de la principiul egalității de tratament enunțat la alineatul (1) al aceluiași articol, statul membru gazdă nu este obligat să acorde dreptul la o prestație de asistență socială cetățenilor Uniunii care nu au sau nu mai au calitatea de lucrător. În plus, articolul 14 alineatul (3) din Directiva 2004/38 prevede că recurgerea de către un cetățean al Uniunii sau de către un membru al familiei sale la sistemul de asistență socială nu conduce în mod automat la luarea unei măsuri de expulzare.
- 67 În al doilea rând, este necesar să se arate că articolul 8 alineatul (4) prima teză din Directiva 2004/38 prevede în mod explicit că statele membre nu pot stabili valoarea resurselor pe care le consideră suficiente, însă trebuie să ia în considerare situația personală a celui în cauză. Pe de altă parte, conform celei de a doua teze a articolului 8 alineatul (4) menționat, valoarea resurselor suficiente nu

poate fi mai mare decât pragul sub care resortisanții din statul membru gazdă pot beneficia de asistență socială sau, dacă acest criteriu nu este aplicabil, mai mare decât pensia minimă de asigurări sociale plătită de statul membru gazdă.

- 68 Rezultă de aici că, deși statele membre pot indica o anumită sumă drept sumă de referință, ele nu pot impune o valoare a venitului minim sub care s-ar prezuma că persoana în cauză nu dispune de resurse suficiente, și aceasta independent de analiza în concret a situației fiecărei persoane în cauză (a se vedea prin analogie Hotărârea Chakroun, citată anterior, punctul 48).
- 69 În plus, din considerentul (16) al Directivei 2004/38 rezultă că, pentru a determina dacă beneficiarul unei prestații de asistență socială constituie o sarcină excesivă pentru sistemul de asistență socială al statului membru gazdă, acesta din urmă, înainte de a adopta o măsură de expulzare, trebuie să verifice dacă persoana în cauză întâmpină dificultăți temporare și să ia în considerare perioada de ședere, circumstanțele personale ale acesteia, dar și cuantumul ajutoarelor care i-au fost acordate.
- 70 În sfârșit, în al treilea rând, trebuie amintit că, întrucât dreptul la liberă circulație, fiind un principiu fundamental de drept al Uniunii, constituie norma generală, condițiile prevăzute la articolul 7 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2004/38 trebuie interpretate în mod strict (a se vedea prin analogie Hotărârile citate anterior Kamberaj, punctul 86, și Chakroun, punctul 43), precum și cu respectarea limitelor impuse de dreptul Uniunii și de principiul proporționalității (a se vedea Hotărârile citate anterior Baumbast și R, punctul 91, Zhu și Chen, punctul 32, precum și Comisia/Belgia, punctul 39).
- 71 În plus, marja de manevră conferită statelor membre nu trebuie utilizată de acestea într-o manieră care ar aduce atingere obiectivului Directivei 2004/38, care este în special de a facilita și de a consolida exercitarea dreptului fundamental al cetățenilor Uniunii la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre, și efectului util al acesteia (a se vedea prin analogie Hotărârea Chakroun, citată anterior, punctele 43 și 47).
- 72 Prin subordonarea dreptului de ședere pentru o perioadă mai mare de trei luni condiției ca persoana în cauză să nu devină o sarcină „excesivă” pentru „sistemul” de asistență socială al statului membru gazdă, articolul 7 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2004/38, interpretat în lumina considerentului (10) al acesteia, presupune, așadar, ca autoritățile naționale competente să dispună de puterea de a aprecia, ținând seama de un ansamblu de factori și în raport cu principiul proporționalității, dacă acordarea unei prestații sociale poate reprezenta o sarcină pentru toate regimurile de asistență sociale ale acestui stat membru. Directiva 2004/38 recunoaște, așadar, o anumită solidaritate financiară a resortisanților statului membru gazdă cu cei ai altor state membre, în special dacă dificultățile pe care le întâmpină beneficiarul dreptului de ședere sunt temporare (a se vedea prin analogie Hotărârile citate anterior Grzelczyk, punctul 44, Bidar, punctul 56, precum și Förster, punctul 48).
- 73 Desigur, astfel cum reiese din cuprinsul punctului 74 din concluziile avocatului general, în versiunea în limba germană a articolului 7 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2004/38, contrar majorității celorlalte versiuni lingvistice ale acestei dispoziții, nu apare referirea la un astfel de „sistem”.
- 74 Totuși, potrivit unei jurisprudențe constante, formularea utilizată în una dintre versiunile lingvistice ale unei dispoziții de drept al Uniunii nu poate să fie singurul temei pentru interpretarea acestei dispoziții sau să i se atribuie, în această privință, un caracter prioritar în raport cu celelalte versiuni lingvistice. O astfel de abordare ar fi, într-adevăr, incompatibilă cu cerința de aplicare uniformă a dreptului Uniunii. În caz de divergență între versiunile lingvistice, dispoziția în cauză trebuie interpretată în raport cu economia generală și cu finalitatea reglementării din care face parte (a se vedea Hotărârea din 27 martie 1990, Cricket St Thomas, C-372/88, Rec., p. I-1345, punctele 18 și 19, precum și Hotărârea din 12 noiembrie 1998, Institute of the Motor Industry, C-149/97, Rec., p. I-7053, punctul 16).

- 75 Or, din cuprinsul punctelor 64-72 din prezenta hotărâre rezultă că simplul fapt că un resortisant al unui stat membru beneficiază de o prestație de asistență socială nu este suficient pentru a demonstra că acesta reprezintă o sarcină excesivă pentru sistemul de asistență socială al statului membru gazdă.
- 76 În ceea ce privește reglementarea în discuție în litigiul principal, chiar din explicațiile furnizate de guvernul austriac în ședință rezultă că, deși cuantumul suplimentului compensatoriu depinde de situația patrimonială a persoanei în cauză în raport cu valoarea de referință fixată pentru acordarea acestuia, simplul fapt că un resortisant al unui alt stat membru inactiv din punct de vedere economic solicită să beneficieze de această prestație este suficient pentru a-l exclude de la acordarea prestației, oricare ar fi durata șederii, precum și cuantumul prestației menționate și perioada în care a fost plătită și, prin urmare, sarcina pe care această prestație o reprezintă pentru întregul sistem de asistență socială al acestui stat.
- 77 Trebuie să se constate că o astfel de excludere automată de către statul membru gazdă a resortisanților altor state membre inactivi din punct de vedere economic de la acordarea unei anumite prestații sociale, chiar și pentru perioada ulterioară celor trei luni de ședere menționate la articolul 24 alineatul (2) din Directiva 2004/38, nu permite autorităților competente ale statului membru gazdă, atunci când resursele persoanei în cauză sunt sub valoarea de referință pentru acordarea acestei prestații, să efectueze o apreciere globală, în conformitate cu cerințele ce decurg în special din dispozițiile articolului 7 alineatul (1) litera (b) și ale articolului 8 alineatul (4) din această directivă, precum și din principiul proporționalității, a sarcinii pe care ar reprezenta-o în mod concret acordarea acestei prestații pentru întregul sistem de asistență socială în funcție de circumstanțele individuale care caracterizează situația persoanei în cauză.
- 78 În special, într-o cauză precum cea din litigiul principal, trebuie ca autoritățile competente ale statului membru gazdă, atunci când verifică cererea unui cetățean al Uniunii inactiv din punct de vedere economic care se află într-o situație precum cea a domnului Brey, să poată lua în considerare mai ales cuantumul și regularitatea veniturilor de care dispune respectiva persoană, faptul că aceste elemente au determinat autoritățile menționate să îi elibereze un certificat de înregistrare, precum și perioada în care prestația solicitată i-ar fi plătită. Pe de altă parte, pentru a aprecia mai precis amploarea sarcinii pe care ar reprezenta-o o astfel de plată pentru sistemul național de asistență socială, poate fi pertinent să se stabilească, astfel cum a arătat Comisia în ședință, proporția beneficiarilor acestei prestații care au calitatea de cetățeni ai Uniunii titulari ai unei pensii pentru limită de vârstă într-un alt stat membru.
- 79 În speță, instanța de trimitere, singura competentă să aprecieze situația de fapt, trebuie să stabilească, mai ales având în vedere aceste elemente, dacă acordarea unei prestații precum suplimentul compensatoriu unei persoane aflate în situația domnului Brey poate reprezenta o sarcină excesivă pentru sistemul național de asistență socială.
- 80 Având în vedere toate cele ce precedă, trebuie să se răspundă la întrebarea adresată că dreptul Uniunii, astfel cum rezultă în special din dispozițiile articolului 7 alineatul (1) litera (b), ale articolului 8 alineatul (4) și ale articolului 24 alineatele (1) și (2) din Directiva 2004/38, trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări a unui stat membru, precum cea în discuție în litigiul principal, care exclude, chiar și pentru perioada ulterioară primelor trei luni de ședere, în toate situațiile și în mod automat, acordarea unei prestații precum suplimentul compensatoriu prevăzut la articolul 292 alineatul 1 din ASVG unui resortisant al unui alt stat membru inactiv din punct de vedere economic, pentru motivul că acesta, deși i s-a eliberat un certificat de înregistrare, nu îndeplinește condițiile pentru a beneficia de un drept de ședere legal pentru o perioadă mai mare de trei luni pe teritoriul primului stat membru, din moment ce existența unui astfel de drept de ședere este subordonată cerinței ca acest resortisant să dispună de resurse suficiente pentru a nu solicita prestația amintită.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 81 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a treia) declară:

Dreptul Uniunii, astfel cum rezultă în special din dispozițiile articolului 7 alineatul (1) litera (b), ale articolului 8 alineatul (4) și ale articolului 24 alineatele (1) și (2) din Directiva 2004/38/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora, de modificare a Regulamentului (CEE) nr. 1612/68 și de abrogare a Directivelor 64/221/CEE, 68/360/CEE, 72/194/CEE, 73/148/CEE, 75/34/CEE, 75/35/CEE, 90/364/CEE, 90/365/CEE și 93/96/CEE, trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări a unui stat membru, precum cea în discuție în litigiul principal, care exclude, chiar și pentru perioada ulterioară primelor trei luni de ședere, în toate situațiile și în mod automat, acordarea unei prestații precum suplimentul compensatoriu prevăzut la articolul 292 alineatul 1 din Legea generală privind securitatea socială (Allgemeines Sozialversicherungsgesetz), astfel cum a fost modificată, începând cu 1 ianuarie 2011, prin Legea privind bugetul pentru anul 2011 (Budgetbegleitgesetz 2011), unui resortisant al unui alt stat membru inactiv din punct de vedere economic, pentru motivul că acesta, deși i s-a eliberat un certificat de înregistrare, nu îndeplinește condițiile pentru a beneficia de un drept de ședere legal pentru o perioadă mai mare de trei luni pe teritoriul primului stat membru, din moment ce existența unui astfel de drept de ședere este subordonată cerinței ca acest resortisant să dispună de resurse suficiente pentru a nu solicita prestația amintită.

Semnături